

Ἡ εἰρήνη

στις διαπροσωπικές μας σχέσεις

● **Του Χριστόδουλου Βασιλειάδη**
Θεολόγου - Μουσικολόγου

Πρόλογος

Ἡ εἰρήνη, θα μπορούσαμε να πούμε κατ' αρχήν, ὅτι εἶναι μια ἀρετὴ του ἀνθρώπου, που χαρίζεται ὡς δωρεά ἀπὸ το Θεό στον ἀνθρώπο, ἀφού ὁ ἀνθρώπος καθαρῶσει τὴν ψυχὴ και τὸ σῶμα του ἀπὸ τὰ πάθη και τὴς ἀμαρτίες. Δυστυχῶς ὁμως, ὅπως λέγει και ὁ Ἅγιος Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης, «το μεν τῆς εἰρήνης ὄνομα πανταχοῦ· το δε πράγμα σudaμού»¹. Δηλαδή, ὅλοι παντοῦ και πάντοτε μιλοῦν και διακηρύσσουν περὶ τῆς εἰρήνης, ἀλλά στην οὐσία ἡ εἰρήνη εἶναι ἀπούσα.

Ορισμός λέξεως εἰρήνη

Ἡ εἰρήνη εἶναι μια κατάσταση, που ζει ὁ ἀνθρώπος, προς τον Θεόν, τον εαυτό του και προς τον πλησίον. Στα εβραϊκά ἡ ἀντίστοιχη λέξη του ὀρου εἰρήνη εἶναι τὸ «σαλώμ» (salom), που ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ὁ καθημερινός χαιρετισμός μεταξύ των Ἰουδαίων. Ἐξ αὐτῆς τῆς λέξεως προέρχεται τὸ ὄνομα Σαλώμη, που σημαίνει Εἰρήνη και Σαλωμών, που σημαίνει Εἰρηναίος, εἰρηνικός.

Ἡ εἰρήνη εν τῷ Παραδείσῳ τῆς τρυφῆς

Κατ' ἀρχὴν νομίζω ὅτι εἶναι σωστό να ξεκινήσουμε τὴ σκέψη μας ἀπὸ τὴν εἰρήνη, ἡ ὁποία υπήρχε

στον Παράδεισο, ἐκεῖ ὅπου οἱ πρωτόπλαστοι ζούσαν εἰρηνικά μεταξύ τους και σε σχέση με τὴ φύση και τὰ ζῶα². Αὐτὴ ἡ εἰρήνη χάθηκε ἐξ αἰτίας τῆς ἀμαρτίας και ἀνυπακοῆς των πρωτοπλάστων. Οἱ ἀνθρώποι, τὰ ζῶα και γενικά ὀλόκληρη ἡ φύση ἔχασε τὴν παραδείσια εἰρήνη και ἀπὸ τότε μῆκε στη ζωὴ του ἀνθρώπου ἡ φθορά, ἡ ἀμαρτία, τὸ ἀγχος και γενικά οἱ παρεπόμενες τῆς ἀμαρτίας καταστάσεις.

Αὐτὴ ἡ εἰρήνη εἶναι κεντρικὴ ἔννοια στο κήρυγμα των προφητῶν για τὴ σωτηρία, που πρόκειται να φέρει ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας, Ἰησοῦς Χριστός, καθώς και για τὴν προσδοκώμενη μεσσιανικὴ ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποία θα ἀποκατασταθεῖ ἡ παραδείσια εἰρήνη, ἡ ὁποία χάθηκε λόγω τῆς ἀμαρτίας των πρωτοπλάστων. Ἀναφέρει σχετικά ὁ προφήτης Ησαΐας: «Τότε ὁ λύκος θα βόσκει μαζί με τὸ ἀρνί, και ἡ λεοπάρδαλις θα κατοικεῖ μαζί με τὸ ἐρίφιον, τὸ μοσχάριον και ὁ ταῦρος θα βόσκουν μαζί με τὸν λέοντα και ἕνα μικρὸ παιδί θα ὀδηγεῖ αὐτὰ ὡς ἡμέρα ἀρνία. Τὸ βόδι και ἡ ἀρκούδα θα βόσκουν μαζί και τὰ μικρά τους θα κάμνουν μαζί συντροφιά. Τὸ λιοντάρι και τὸ βόδι θα τρώγουν μαζί ἀχέρα. Μικρὸ παιδί θα ἀπλώνει και θα θέτει χωρὶς κίνδυνο τὰ χέρια του στην τρύπα του δηλητηριώδους φιδιού και στη φωλιά, ὅπου τὰ φίδια ἔχουν τὰ μικρά τους. Ὅλα τὰ ἀγρία θηρία και τὰ δηλητηριώδη φίδια δεν θα κάμνουν σε κανένα κακό, οὔτε θα ἔχουν τὴ δύναμη και τὴ διάθεση να σκοτώσουν κανένα στο ἅγιο μου ὀρος, διότι ὀλόκληρος ὁ

κόσμος θα έχει πλημμυρίσει από τη θεία γνώση, όπως το πολύ νερό κατακαλύπτει τις θάλασσες»³.

Αυτή η ειρηνική κατάσταση με τον Θεό, τους εαυτούς τους, τον πλησίον και τη φύση γενικά ζούσαν και ζουν οι άγιοι, οι οποίοι είναι συμφιλιωμένοι με τη φύση. Γι' αυτό βλέπουμε και στους βίους τους, ότι οι άγιοι, οι οποίοι ζούσαν την προπρωτική, παραδείσια, κατάσταση, συμπεριφέρονταν στα άγρια ζώα σαν να ήταν ήμερα.

Η χρήση της λέξεως «ειρήνη» στην Παλαιά Διαθήκη

Στην Παλαιά Διαθήκη η λέξη ειρήνη εσήμαινε την κατάσταση της σωτηρίας και της ευημερίας σε αντίθεση προς κάθε είδος κακού⁴. Στην Παλαιά Διαθήκη επίσης ο όρος χρησιμοποιείτο και σαν χαιρετισμός κατά την άφιξη ή αναχώρηση. Συγκεκριμένα κατά την άφιξη έλεγαν: «Ειρήνη σοι» (Κριτ. στ' 23) ενώ κατά την αναχώρηση: «Πορεύεσθε εν ειρήνη» (Κριτ. ιη' 6).

Στην Παλαιά Διαθήκη επίσης ο πιστός προσδοκά την ειρήνη σαν δώρο, το οποίο προέρχεται μόνο από τον Θεό. Χωρίς τον Θεό δεν μπορεί να υπάρξει ουσιαστική και πραγματική ειρήνη. Γι' αυτό και ο προφήτης Ησαΐας παρακαλεί το Θεό να τους δώσει ειρήνη: «Κύριε ο Θεός ημών, ειρήνη δος ημίν, πάντα γαρ απέδωκας ημίν» (Ησ. κοτ' 12). Δηλαδή, Κύριε ο Θεός μας, δώσε μας ειρήνη, διότι εσύ μας τα δίδεις όλα.

Ο προσδοκώμενος Μεσσίας στην Παλαιά Διαθήκη φέρει τον τίτλο «άρχων ειρήνης» (Ησ. θ' 6). Επομένως, ο αρχηγός και εξουσιαστής της πραγματικής ειρήνης είναι ο Κύριος. Ο Μεσσίας είναι αυτός που φέρει την πραγματική, τέλεια και αιώνια ειρήνη. «Μεγάλη η αρχή αυτού, και της ειρήνης αυτού ουκ έστιν όριον» (Ησ. θ' 7). Επομένως από το χωρίο αυτό συμπεραίνουμε ότι η βασιλική εξουσία του Μεσσία θα έχει απεριόριστη έκταση, θα εκτείνεται σε όλη την οικουμένη και στην ειρηνική του βασιλεία δεν θα υπάρχει τέλος.

Η χρήση της λέξεως «ειρήνη» στην Καινή Διαθήκη

Οι άγγελοι πρώτοι εξύμνησαν το νεογέννητο βρέφος στη Βηθλεέμ, μπροστά από τους έκπληκτους ποιμένες. «Και εξαίφνης εγένετο συν τω αγγέλω πλήθος στρατιάς ουρανού αιούντων τον Θεόν και λεγόντων· δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία» (Λουκ. β' 13-14). Εαφνικά δηλαδή κοντά στον άγγελο παρουσιάστηκε ένα πλήθος απ' την ουράνια στρατιά των αγγέλων, οι οποίοι υμνούσαν το Θεό και έλεγαν: Δόξα στον ύψιστο Θεό και ειρήνη στη γη, αγάπη και σωτηρία για τους ανθρώπους!

Η Αποκάλυψη επίσης που είναι το τελευταίο βιβλίο της Καινής Διαθήκης χαρακτηρίζεται σαν ευαγγέλιο της ειρήνης: «και υποδησάμενοι τους πόδας εν ετοιμασία του ευαγγελίου της ειρήνης» (Εφ. στ' 15). Για παπούτσια στα πόδια σας, δηλαδή, βάλτε την ετοιμότητα να διακυρήξετε το χαρούμενο άγγελμα της ειρήνης.

Μόνο λοιπόν στην κοινωνία και στο σύνδεσμο με τον Χριστό αποκτάται και διατηρείται η ειρήνη: «ταύτα λελάληκα υμίν ίνα εν εμοί ειρήνην έχητε» (Ιω. ιστ' 33). Αυτά σας τα είπα, λέγει ο Χριστός στους δώδεκα μαθητές του και διαχρονικά σε όλους τους μαθητές του, ώστε ενωμένοι μαζί μου να έχετε ειρήνη. «και η ειρήνη του Θεού η υπερέχουσα πάντα νουν φρουρήσει τας καρδίας υμών και τα νοήματα υμών εν Χριστώ Ιησού» (Φιλιπ. δ' 7)⁵. Και η ειρήνη του Θεού, που είναι ασύλληπτη στο ανθρώπινο μυαλό, θα διαφυλάσσει τις καρδιές και τις σκέψεις σας κοντά στον Ιησού Χριστό. Η ειρήνη επομένως είναι ο φρουρός της καρδιάς μας, που μας κρατεί ενωμένους με τον Κύριο.

Η ειρήνη στους αρχαίους Έλληνες

Ο αρχαίος λυρικός ποιητής Ανακρέων (563π.Χ.-478π.Χ.) έλαβε κάποτε από τον τύραννο της Σάμου Πολυκράτη ως δώρο δέκα τάλαντα, ποσό τεράστιο για την εποχή εκείνη. Ο Ανακρέων, που ήτο λιτοδίαιτος και ολιγαρκής άνθρωπος, πέρασε δυο νύχτες ολότελα άυπνος με την σκέψη τι έπρεπε να κάνει το μεγάλο εκείνο κεφάλαιο. Το πρωί λοιπόν της δεύτερης ημέρας παρουσιάστηκε στον Πολυκράτη και επιστρέφοντάς του τα δέκα τάλαντα του είπε: «Το δώρο σου ήταν πολύ μεγάλης αξίας. Αλλά ακόμη μεγαλύτερη αξία για μένα έχει η ψυχική γαλήνη, που έχασα εξ αιτίας τους»⁶.

Ρωμαϊκή ειρήνη

Χαρακτηριστική επίσης υπήρξε και η ειρήνη, την οποία προσπάθησαν οι Ρωμαίοι να επιβάλουν διά της βίας, η λεγόμενη «Pax Romana». Κατ' απομίμηση της Ρωμαϊκής ειρήνης δημιουργήθηκε αργότερα η «Βρετανική ειρήνη» (Pax Britannica) καθώς και η «Σοβιετική ειρήνη» (Pax Sovietica). Καμιά όμως από αυτές τις προσπάθειες δεν καρποφόρησε, διότι και οι τρεις δεν είχαν θεμέλιο τον ακρογωνιαίο λίθο, Ιησού Χριστό.

Πατερικά κείμενα

Αναφέρουμε δυο περιστατικά από το Γεροντικό, ενδεικτικά του ότι οι ασκητές επεδίωκαν πάντοτε να έχουν ειρήνη μεταξύ τους και να προσπαθούν με κάθε τρόπο και μέσο να ειρηνεύουν και τους συνασκητές τους.

«Μια χειμωνιάτικη νύχτα αναγκάστηκαν ν' αγρυπνήσουν οι αδελφοί ενός Μοναστηριού για να τελειώσουν μια βιαστική δουλειά. Ένας απ' αυτούς, πολύ ασθενικός στο σώμα, τόσο υπόφερε από το κρύο που τον έπιασαν δυνατά ρίγη. Άφησε τότε τη δουλειά και γύρισε στο κελλί του. Κάποιος άλλος όμως αγανάκτησε γι' αυτό, άρχισε να γογγύζει, ώσπου εξανάγκασε τους υπόλοιπους να στείλουν να φωνάξουν πίσω τον άρρωστο.

Ο αδελφός, που πήγε γι' αυτή τη δουλειά, τον βρήκε σε κακή κατάσταση και τον λυπήθηκε.

-Μ' έστειλαν οι αδελφοί να ιδώ πώς είσαι, του είπε με καλοσύνη. Όσο για τη δουλειά μη στενοχωρείσαι, εμείς θα την τελειώσουμε.

-Ο Θεός ν' ανταμείψει τους κόπους σας, είπε εκείνος μ' ευγνωμοσύνη. Επιθυμούσα πολύ να κοπιάσω μαζί σας, αλλά μ' εμποδίζει η αρρώστια μου.

Γύρισε ο αδελφός και είπε στους άλλους τα λόγια του αρρώστου βεβαιώνοντάς τους πως πραγματικά υπέφερε.

Έτσι με τη μεσολάβηση του διακριτικού αδελφού δεν έχασαν την ειρήνη της ψυχής των»⁷.

Η δεύτερη ιστορία, που είναι παρμένη επίσης από το Γεροντικό, είναι η ακόλουθη:

«Δύο συνασκηταί βρίσκονταν σε ψυχρότητα μεταξύ τους από κάποια παρεξήγηση. Κάποτε αρρώστησε ο ένας και πήγε κάποιος από τους αδελφούς να τον επισκεφθεί. Του εμπιστεύτηκε τότε ο άρρωστος, πως ήταν ψυχραμένος με τον συνασκητή του και τον παρακάλεσε να μεσολαβήσει να συμφιλιωθούν, γιατί φοβόταν μην τον βρει έτσι ο θάνατος.

Γυρίζοντας πίσω στο κελλί του ο αδελφός, παρακαλούσε τον Θεό να τον φωτίσει να χειριστεί σωστά την υπόθεση, για να μην προξενήσει περισσότερη βλάβη παρά ωφέλεια. Μόλις έφτασε, οικονόμησε ο Θεός να του πάει κάποιος φίλος του ένα καλάθκι σύκα. Διάλεξε τα ωραιότερα και, χωρίς να χάσει καιρό, σηκώθηκε και τα πήγε στον συνασκητή του αρρώστου.

-Αββά, του είπε, αυτά σου στέλνει ο δεινά Γεροντας.

Ο Αββάς απόρησε.

-Σε μένα τα έστειλε;

-Ναι, είπε ο αδελφός.

Εκείνος τα δέχτηκε συγκινημένος κι' ευχαρίστησε τον αδελφό. Ευχαριστημένος ο ειρηνοποιός από την πρώτη επιτυχία, επήγε τα υπόλοιπα σύκα στον άρρωστο.

-Σου τα στέλνει ο συνασκητής σου, του είπε.

-Τι λες. Λοιπόν, συμφιλιωθήκαμε; είπε με χαρά ο ασκητής

-Ναι, Αββά, με την ευχή σου, αποκρίθηκε ο αδελφός.

-Δόξα τω Θεώ, έκανε ενθουσιασμένος εκείνος.

Έτσι με λίγα σύκα συμφιλιώθηκαν οι συνασκηταί από τη σύνεση του αδελφού»⁸.

Και στις δύο περιπτώσεις βλέπουμε ότι η σύνεση και η διάκριση που είχε ο αδελφός, που μεσολάβησε, βοήθησαν έτσι ώστε να συμφιλιωθούν οι δύο συνασκητές.

Χαρακτηριστική είναι η φράση που έλεγε ο άγιος Σεραφεΐμ του Σάρωφ: «Απόκτησε την εσωτερική ειρήνη και χιλιάδες γύρω σου, θα βρουν τη σωτηρία»⁹. Πολλές φορές προσπαθούμε με διάφορα μέσα να ειρηνεύσουμε τους άλλους, χωρίς όντως τις περισσότερες φορές να έχουμε κάποιο θετικό αποτέλεσμα. Ο μεγάλος όμως Ρώσος άγιος μας διαλαλεί ότι πρώτα εμείς πρέπει να ειρηνεύσουμε και να συνδιαλλαγούμε με τον Θεό και με τον εαυτό μας, και τότε, αφού πρώτα αποκτήσουμε την εσωτερική ειρήνη, θα ειρηνεύουν οι άλλοι κοντά μας. Αυτός είναι και ο κύριος σκοπός της ζωής μας: να αποκτήσουμε την ειρήνη, που μόνο ο Ιησούς Χριστός προσφέρει να γίνουμε δηλαδή χρι-

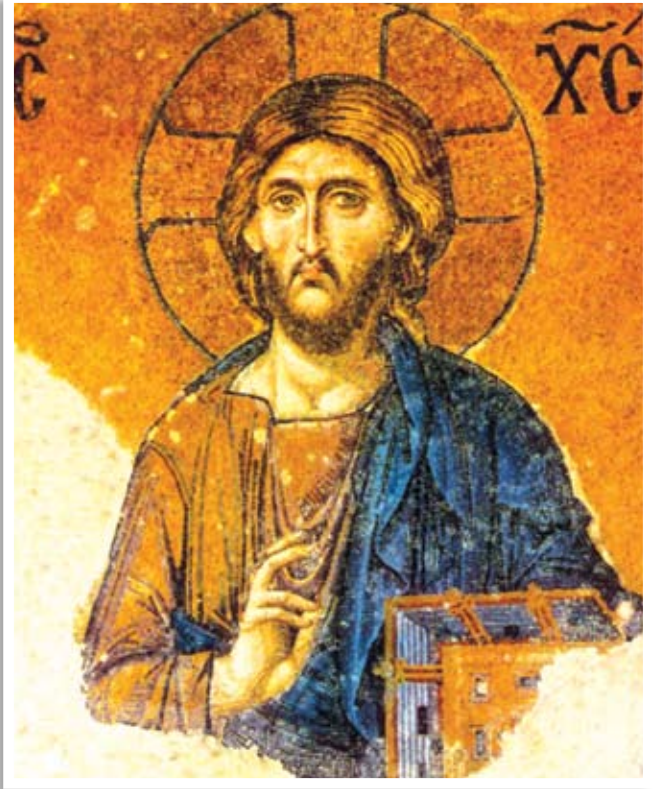
στοφόροι.

Είναι γι' αυτό τον λόγο, που ο Κύριος μακαρίζει στην επί του όρους ομιλία τους ειρηνοποιούς: «μακάριοι οι ειρηνοποιοί, ότι αυτοί υιοί Θεού κληθήσονται» (Ματθ. ε' 9). Είναι δηλαδή μακάριοι και ευτυχισμένοι όσοι φέρνουν την ειρήνη στους ανθρώπους, γιατί αυτοί θα ονομαστούν παιδιά του Θεού.

Ο μακαριστός γέροντας Παΐσιος έλεγε: «Η ειρήνη είναι το πνεύμα του Θεού, το άλλο (ταραχή, σύγχυση) προέρχεται από τον διάβολο»¹⁰. «Πρόσεχε πολύ (ο.π. Παΐσιος) να μην επηρεασθεί από το ανήσυχο κοσμικό πνεύμα που έχει κάνει τον κόσμο σαν τρελοκομείο. Έβαζε πάντα το ρολόι του επίτηδες λίγο μπροστά. Όταν πήγαινε επίσκεψη, ξεκινούσε νωρίτερα, για να μην κινείται βιαστικά και με σύγχυση και επηρεάζει η κατάσταση αυτή την προσευχή του. Προ παντός στην Εκκλησία ήθελε να προσευχόμαστε με ειρήνη. Όταν σε ώρα ακολουθίας έβλεπε αταξία που δημιουργούσε σύγχυση, επενέβαινε διακριτικά και επανέφερε την τάξη»¹¹. «Αυτή την πολυπόθητη ειρήνη, ή μάλλον τον Θεό της ειρήνης, αναζητώντας οι ταραγμένες ψυχές κατέφευγαν κοντά του. Ο ίδιος ήταν ένα ήσυχο λιμανάκι, που δεν το τάραζαν οι φουρτούνες του κόσμου. Ακόμη και όταν έπρεπε από την υπεύθυνη θέση του να ελέγξει πρόσωπα και καταστάσεις, να θυμώσει θυμόν τον δικαιοτάτον, η ειρήνη του δεν φυγαδευσόταν, διότι δεν ενεργούσε με εμπάθεια, αλλά απαθώς, από ζήλο για τον Θεό και αγάπη για τον παρεκτραπέντα άνθρωπο, για τον οποίο έπασχε περισσότερο απ' ό,τι ο ίδιος. Αν και συμμετείχε σε πολλά θέματα, ο Θεός φρουρούσε την καρδιά του και δεν τον εγκατέλιπε η πάντα νουν υπερέχουσα ειρήνη. Κοντά του ειρήνευαν οι άνθρωποι, ημέρευαν και τα άγρια ζώα»¹².

Η ειρήνη ως θείο δώρο

Η ειρήνη όμως δεν είναι κατά βάση και κατά κύριο λόγο μια αρετή, την οποία μπορεί ο άνθρωπος με τις δικές του δυνάμεις να αποκτήσει και κατακτήσει, αλλά είναι ένα χάρισμα και δώρο, όπως είναι εξάλλου και όλες οι αρετές, το οποίο μόνο ο Κύριος προσφέρει. Χρειάζεται βέβαια ο προσωπικός αγώνας και προσπάθεια για την απόκτηση της αρετής, αλλά μόνο με τις δικές μας δυνάμεις είναι αδύνατη η απόκτησή της. Γι' αυτό και στην εισαγωγή αρκετών αποστολικών επιστολών της Καινής Διαθήκης η ειρήνη παρουσιάζεται σαν δώρο του ουράνιου Πατέρα, καθώς επίσης και του Υιού: « χάρις υμίν και ειρήνη από Θεού πατρός ημών και Κυρίου Ιησού Χριστού» (Ρωμ. α' 7. Α' Κορ. α' 3 και αλλού). Εύχομαι δηλαδή ο Θεός Πατέρας μας και ο Κύριος Ιησούς Χριστός να σας δίνουν χάρη και ειρήνη. Η ειρήνη, για την οποία κάνουμε λόγο είναι καρπός του Αγίου Πνεύματος. «ο δε καρπός του Πνεύματος εστίν αγάπη, χαρά, ειρήνη...» (Γαλ, ε' 22). Γι' αυτό πρέπει και μεις να προσευχόμαστε στον δω-

ρεοδότη Χριστό να μας χαρίσει το πολύτιμο δώρο της ειρήνης.

Η ειρήνη στη θεία Λατρεία

Αυτός είναι και ο λόγος που ο διάκονος στην αρχή της Θείας Λειτουργίας στη «μεγάλη συναπτή»¹³ ή στα λεγόμενα ειρηνικά, όπως ονομάζονται, προσεύχεται να μας χαρίσει ο Θεός την «άνωθεν ειρήνη». Η πρώτη αίτηση είναι η εξής: «Εν ειρηνη του Κυρίου δεηθώμεν», δηλαδή με ειρήνη, ελεύθεροι από μίσση ή ψυχρότητα ή από ταραχή φροντίδων, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο. Αφού λοιπόν προτρέπει ο διάκονος να προσευχόμαστε με ψυχική ειρήνη και γαλήνη, ακολούθως εύχεται: «Υπέρ της άνωθεν ειρήνης και της σωτηρίας των ψυχών ημών, του Κυρίου δεηθώμεν» δηλαδή μας προτρέπει να παρακαλέσουμε τον Κύριο για την ειρήνη που χαρίζεται από τον Θεό, η οποία μας απαλλάττει από κάθε τύψη συνειδήσεως, και για τη σωτηρία των ψυχών μας. Είναι φανερό εδώ ότι παρακαλούμε τον Θεό να μας δώσει την ειρήνη, η οποία προέρχεται από τον Κύριο, σαν δώρο και όχι από τη δική μας ασθενή και πεπτωκυία φύση. Επομένως η Εκκλησία μας καλεί να προσευχόμαστε «εν ειρήνη» και «υπέρ της ειρήνης»¹⁴.

Η τρίτη αίτηση έχει ως εξής: «Υπέρ της ειρήνης του σύμπαντος κόσμου, ευσταθείας των αγίων του Θεού εκκλησιών, και της των πάντων ενώσεως του Κυρίου δεηθώμεν» δηλαδή μας προτρέπει ο διάκονος να παρακαλέσουμε τον Κύριο για την ειρήνη ολόκληρου του κόσμου, την αδιάσειστο στερέωση των κατά τόπους αγίων του Θεού εκκλησιών και την ένωση

όλων των ανθρώπων. Μέσα στην ιστορική πορεία της ανθρωπότητας αλλά και ειδικότερα της Εκκλησίας, υπήρξαν πόλεμοι, ταραχές, ανθρώπινες έριδες και διαμάχες, αιρέσεις, διαιρέσεις κ.λπ., οι οποίες διατάραξαν την ειρήνη της ανθρωπότητας και ειδικότερα του χριστιανισμού. Η Εκκλησία προσεύχεται, τόσο για την ειρήνη όλου του κόσμου, όσο και για την ειρηνική πορεία της στρατευόμενης Εκκλησίας.

Η ειρήνη που φέρνει ο Χριστός

Όμως πρέπει να ξεκαθαρίσουμε κάτι. Ο ίδιος ο Κύριος αναφέρει ότι δεν ήλθε για να επιβάλει μια εξωτερική, ψεύτικη και επίπλαστη ειρήνη, αλλά τη μάχαιρα: «Μη νομίσητε ότι ήλθον βαλείν ειρήνην επί την γην· ουκ ήλθον βαλείν ειρήνην, αλλά μάχαιραν. Ήλθον γαρ διχάσαι άνθρωπον κατά του πατρός αυτού και θυγατέρα κατά της μητρος αυτής και νύμφην κατά της πενθεράς αυτής· και εχθροί του ανθρώπου οι οικιακοί αυτού» (Ματθ. ι' 34-36). Μη νομίσετε, μας λέγει ο Κύριος, πως ήρθα για να επιβάλω αναγκαστική ομόνοια μεταξύ των ανθρώπων. Δεν ήρθα να φέρω τέτοια ομόνοια αλλά διαίρεση. Πράγματι, ο ερχομός μου έφερε το διχασμό του ανθρώπου με τον πατέρα του, της κόρης με τη μάνα της, της νύμφης με την πεθερά της. Κι έτσι εχθροί του ανθρώπου είναι οι δικοί του.

Ποια σημασία έχουν τα λόγια του Κυρίου; Ότι δεν πρέπει οι χριστιανοί να κάνουν παραχωρήσεις, να ενδίδουν ή να βάζουν νερό στο κρασί τους σε θέματα πίστεως, αλήθειας και ακρίβειας της ορθοδόξου ζωής και πνευματικότητας, έστω κι αν το τίμημα είναι ο διχασμός τους από ένα συγγενικό και προσφιλέ πρόσωπο. Ιεραρχικά, πρώτα έρχεται το ευαγγέλιο του Κυρίου, δηλαδή ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός, και μετά τα αγαπητά και συγγενικά μας πρόσωπα. Εάν σε κάποια φάση της ζωής μας πρέπει να διαλέξουμε μεταξύ των δύο, τότε αδιαμφισβήτητα η επιλογή μας πρέπει να είναι η σταυρική πορεία του Κυρίου. Γι' αυτό και ο θεάνθρωπος Ιησούς λέγει ότι δεν ήρθα για να φέρω ειρήνη αλλά «πόλεμο» και «διαίρεση» (ο πόλεμος και διαίρεση εντός εισαγωγικών). Κατά το βράδυ, εξάλλου, του μυστικού δείπνου ο Κύριος, αποχαιρετώντας τους

μαθητές του, λέγει σ' αυτούς: «Ειρήνην αφήμι υμίν, ειρήνην την εμήν δίδωμι υμίν· ου καθώς ο κόσμος δίδωσιν εγω δίδωμι υμίν» (Ιω. ιδ' 27).

Ο μισόκαλος διάβολος προσφέρει μια ψεύτικη και επίπλαστη ειρήνη, η οποία δεν στηρίζεται πάνω στο ευαγγέλιο, γι' αυτό και έχει ημερομηνία λήξεως. Αυτό το νόημα έχει και η δήθεν «ειρήνη», που θα φέρει ο αντίχριστος στις τελευταίες μέρες του παρόντος κόσμου. Η ειρήνη που προσφέρει ο Κύριος είναι κατ' αρχήν η συμφιλίωση του ανθρώπου με τον Θεό και αφ' ετέρου η γνήσια συνδιαλλαγή του ανθρώπου με τον συνάνθρωπό του. Εάν ο άνθρωπος έχει κάτι εναντίον του συνανθρώπου του, αυτό τον εμποδίζει από το να έχει την εσωτερική ειρήνη, που είναι ο καρπός δωρεάς του Κυρίου.

Τελικά, το συμπέρασμα της παρούσης μικρής ομιλίας είναι ότι πρέπει πρώτα να βρούμε εμείς την ψυχική μας ειρήνη και γαλήνη κοντά στον Χριστό και την Εκκλησία του, και όταν τη βρούμε εμείς, τότε θα έρθει, ως φυσικό επακόλουθο, αυτό, που λέγει ο Κύριος στους μακαρισμούς του, δηλαδή το να εκπέμπουμε και προκαλούμε ειρήνη και στους συνανθρώπους μας. «Πρώτον φωτισθήναι, ειτα φωτίσαι».

Κλείνουμε την μικρή μας ομιλία με ένα περιστατικό από τον βίο του γέροντος Παϊσίου, ενδεικτικό του γεγονότος ότι ήταν άνθρωπος της ειρήνης: «Στην Παναγούδα ήρθε κάποιος νέος ταραγμένος και απελπισμένος με ένα σχοινί στο χέρι. Ή θα με βοηθήσεις, Γέροντα του είπε ή θα κρεμασθώ μπροστά σου. Ο Γέροντας τον πήρε από το χέρι και τον οδήγησε στο Αρχονταρίκι. Συζήτησαν και σε λίγη ώρα βγήκαν έξω. Ο νέος έφυγε χαρούμενος, χωρίς το σχοινί, γεμάτος ειρήνη και ελπίδα. Δεν ήταν μόνον ειρηνικός ο Γέροντας, αλλά και ειρηνοποιός. Ειρήνευσε παιδιά με γονείς, ανδρόγυνα που ήθελαν να χωρίσουν, προϊσταμένους με υπαλλήλους και την κάθε ψυχή που τον πλησίαζε με τον Θεό και με τους άλλους, αφού πρώτα την ειρήνευσε με τον εαυτό της»¹⁵.

Ας προσπαθήσουμε λοιπόν και μεις και ας προσευχόμαστε στον Θεό να μας δωρίσει τη μεγάλη αρετή της ειρήνης, έτσι ώστε να μπορούμε να ειρηνεύουμε με τον εαυτό μας και με τους συνανθρώπους μας. ■

¹ Έχεις ειρήνη, εκδ. Χριστιανική εστία, 19975, σ.28.

² «Όσο ο άνθρωπος βιώνει την ειρήνη στο πλήρωμά της, τόσο και τείνει προς την προοπτική του κατάστασης, διότι η ειρήνη αποτελούσε βασικό γνώρισμα και στοιχείο της παραδεισένιας εκείνης ζωής των πρωτοπλάστων». Έχεις ειρήνη, εκδ. Χριστιανική εστία, 19975, σ.17.

³ «και συμβοσκηθήσεται λύκος μετ' αρνός, και πάρδαλις συναναπαύσεται ερίφω, και μοσχάριον και ταύρος και λέων άμα βοσκηθήσονται, και παιδίον μικρόν άξει αυτούς· και βους και άρκος βοσκηθήσονται, και άμα τα παιδία αυτών έσονται, και λέων και βους άμα φάγονται άχρηρα. Και παιδίον νήπιον επί τρώγλην ασπίδων και επί κοίτην εκγόνων ασπίδων την χειρα επιβαλεί. Και ου μη κακοποιήσουσιν, ουδέ μη δύνονται απολέσαι ουδένα επί το όρος το άγιον μου, ότι ενεπλησθη η σύμπασα του γνόωναι τον Κύριον ως ύδωρ πολύ κατακαλύψαι θαλάσσας» (Ησ. ια' 6-9).

⁴ Θρησκευτική και ηθική εγκυκλοπαίδεια, τομ. 5ος, Αθήνα 1964, στ. 440.

⁵ Βλ. Έχεις ειρήνη; εκδ. Χριστιανική εστία 19975, σ. 12.

⁶ Έχεις ειρήνη; εκδ. Χριστιανική εστία 19975, σσ. 6-7.

⁷ Γεροντικών, σταλαγματιές από την πατερική σοφία, εκδ. Ορθοδόξου Χριστιανικής Αδελφότητας ΑΥΔΙΑ, Θεσσαλονίκη 19939, σσ. 413-414.

⁸ Γεροντικών, ενθ' ανωτέρω, σσ. 414-415.

⁹ Ειρήνη Γκοραϊνωφ, Ο άγιος Σεραφεΐμ του Σάρωφ, εκδ. Τήνος, 200211, σ. 79.

¹⁰ Ισαάκ Ιερομονάχου, Βίος Γέροντος Παϊσίου του αγιορείτου, Άγιον Όρος 2004, σ. 462.

¹¹ Ενθ' ανωτέρω, σ. 463.

¹² Ενθ' ανωτέρω, σ. 465.

¹³ Βλ. Έχεις ειρήνη; εκδ. Χριστιανική εστία, 19975, σσ. 26-27.

¹⁴ ΘΗΕ, ενθ' ανωτέρω, τομ. 5, στ. 441.

¹⁵ Ισαάκ Ιερομονάχου, Βίος Γέροντος Παϊσίου του αγιορείτου, Άγιον Όρος 2004, σ.465.